

ŠTATÚT KOMISIE PRE MEDIÁ A VYDAVATEĽSKÚ ČINNOSŤ SLOVÁKOV ŽIJÚCICH V ZAHRANIČÍ

Preambula

Slovenská republika podporuje národné povedomie (*spolupatričnosť*) a kultúrnu identitu Slovákov žijúcich v zahraničí, podporuje ich inštitúcie zriadené na dosiahnutie tohto účelu a vzťahy s materskou krajinou (*čl. 7a Ústavy Slovenskej republiky*).

Slovensko a Slovenská republika vždy považovali a považujú Slovákov v zahraničí za integrálnu národnú súčasť, ich život a dejiny za súčasť slovenských národných dejín a ich kultúru za súčasť národného kultúrneho dedičstva (*Deklarácia Národnej rady Slovenskej republiky o ochrane kultúrneho dedičstva z 28. februára 2001*).

Vymedzenie pojmov

Článok 1

1) Komisia pre médiá a vydavateľskú činnosť Slovákov žijúcich v zahraničí (*komisia*) je poradný orgán predsedu Úradu pre Slovákov žijúcich v zahraničí (*ÚSZZ*), ktorá posudzuje a navrhuje systém podpory projektov v oblasti šírenia informácií, pôsobnosti, udržania a rozvoja slovenských krajských médií (*tlačených, elektronických a nových médií vrátane internetových*) a v oblasti vydavateľských i nakladateľských činností, ako aj na tento účel vytvorených inštitúcií (*vydavateľských spoločností a vydavateľsko-dokumentárnych centier, edičných domov, tlačiarň*) v prostrediach Slovákov žijúcich v zahraničí s cieľom zaznamenávať život v slovenskom svete skrze aktivity vydavateľov a tvorby krajských literátov, publicistov, fotografov a dokumentaristov tak, aby sa svedectvo o krajskom živote v písomnej a elektronickej podobe zachovalo v slovenčine pre ďalšie generácie Slovákov vo svete i v materskej krajine.

2) Mediálna oblasť zahŕňa všetky druhy, formy a žánre masmediálnej komunikácie a propagácie, ako aj šírenie a výmenu informácií v rámci organizovania spolkového života s dosahom na jazykový vplyv médií v krajských prostrediach (*posilňovanie a zveľaďovanie spisovnej slovenčiny*) pri vytváraní podmienok pre utužovanie národného povedomia, kultúrnej a jazykovej identity Slovákov žijúcich v zahraničí, ako aj prehľbovaní ich vzťahu a väzieb so Slovenskou republikou (*tlačené médiá: týždenníky, mesačníky, štvrťročníky a občasníky, rozhlasová a televízna tvorba: redakcie vysielajúce v slovenskom jazyku v prostrediach s autochtónnymi slovenskými menšinami v strednej, južnej a východnej Európe a v krajských komunitách v západnej Európe a zámorí, nové médiá: internetové portály a webové stránky, sociálne siete, blogy, flogy*).

Do vydavateľskej činnosti zaradíme tvorivé aktivity v oblasti knižnej kultúry a literatúry v krajských prostrediach (*tradičná kalendárová tvorba a ročenky, memoárová spisba, prozaická a poetická tvorba súčasných literátov, vydávanie neperiodických tlačovín*,

almanachov, bulletinov a pamätných publikácií pri príležitostiach jubileí komunit, spolkov a osobností krajanov žijúcich v zahraničí, vydávanie odborných a vedecko-výskumných diel, zborníkov a pod.), ktoré akcentujú pôvodnú tvorbu autorov z radov krajanov v slovenčine v inojazyčnom prostredí ich domovského štátu, prípadne reflektujú vzťahy so spisovateľskou a vydavateľskou obcou a odbornými kruhmi v tejto oblasti na Slovensku.

3) V oblasti médií ide okrem zachovania a revitalizácie historicky tradičných novín a časopisov (*pri akceptovaní čitateľského záujmu a podpory predmetných titulov samotnými krajauskými komunitami*) a rozvoja kľúčových periodík v štátoch, v ktorých tvoria Slováci autochtónnu národnostnú menšinu, aj o vytvorenie podmienok na podporu tzv. nových médií vrátane internetových publicistických portálov (*so zreteľom na prepojenie s internetovým portálom ÚSZZ slovenskezahranicie.sk, ako aj informačnú i obsahovú hodnotu a motiváciu povzbudzovať krajauské komunity k efektívnej súdržnosti*) a ich komunikáciu navzájom, ako aj s médiami, najmä verejnoprávnymi (*TASR, RTVS*), na Slovensku.

V oblasti vydavateľskej činnosti komisia zohľadňuje doteraz vytvorený fundament tvorby a šírenia slovenskej umeleckej, beletristicko-dokumentárnej a vedecko-výskumnej literatúry (*vydavateľstvá v prostrediach autochtónnych národnostných menšín strednej a juhovýchodnej Európy*) s cieľom efektívneho skvalitňovania jeho autorského zázemia.

4) Slovenská republika podporuje inštitúcie Slovákov žijúcich v zahraničí v súlade s medzinárodne platnými štandardmi o neziskových (*mimovládnych*) organizáciách a pokiaľ, domovský štát poskytuje inštitúcii Slovákov podporu, komisia to pozitívne zohľadní.

Vecné zásady fungovania komisie

Článok 2

1) Komisia vytvorí a aktualizuje zemepisnú a žánrovú databázu krajauských médií a aktivít vydavateľských činností Slovákov žijúcich v zahraničí a odporúča predsedovi ÚSZZ systém ich podpory na príslušný kalendárny rok v súlade s koncepciou štátnej politiky Slovenskej republiky vo vzťahu k Slovákom žijúcim v zahraničí na príslušné obdobie a v rámci reálnych disponibilných dotačných prostriedkov.

2) Komisia pri posudzovaní požiadaviek inštitúcií Slovákov žijúcich v zahraničí (*redakcií a vydavateľstiev*) zohľadňuje vyváženosť medzi zabezpečením pokrývania potrieb v oblasti médií (*s akcentom na zefektívnenie informovanosti v krajauských komunitách navzájom, ako aj vo vzťahu k Slovensku*) a vo vydavateľskej činnosti (*nastavenie priorít šírenia knižnej kultúry, autorskej a žánrovej pestrosti pôvodných literárnych diel*) a rovnako zemepisnej vyváženosti, najmä vo vzťahu k štátom s autochtónnymi slovenskými komunitami (*stredná, južná a východná Európa*) a vo vzťahu k štátom západnej Európy a zámoria.

3) V oblasti rozvoja krajauských médií a vydavateľskej činnosti komisia pracuje tak, že periodicky známe či aktuálne predložené požiadavky systémovo hierarchizuje podľa ich obsahového kontextu a prínosu pre komunity, ako aj ich dôležitosti i doteraz vložených prostriedkov. Odporúčania budú zohľadňované pri posudzovaní žiadostí o podporu projektov v rámci Subkomisie pre dotácie v oblasti informatiky/vydavateľskej činnosti a v oblasti médií.

Procesné zásady fungovania komisie

Článok 3

- 1) Predseda ÚŠŽZ vymenúva 13-člennú komisiu vrátane predsedu a dvoch podpredsedov. V komisii sú šiesti zástupcovia zo strednej, južnej a východnej Európy, traja zástupcovia zo Slovenska, dvaja zástupcovia zo západnej Európy a dvaja zo zámoria.
- 2) Komisia predkladá návrh systému podpory na príslušný kalendárny rok a prípadne iné návrhy na posilňovanie národného povedomia v oblasti médií a vydavateľskej činnosti Slovákov v zahraničí najneskôr do konca predchádzajúceho kalendárneho roka.
- 3) ÚŠŽZ pripravuje komisii podklady na posudzovanie a zabezpečuje logistiku.
- 4) Komisia využíva existujúce technické prostriedky komunikácie na naplnenie poslania.